

STICHTING TOT HULPVERLENING DER GEREFORMEERDE GEMEENTEN IN DE PARTICULIERE SYNODE ZUID

Secretariaat: A. Maljaars
Beatrixstraat 24
4361 EG Westkapelle
0118-570422

www.stichtinghulpverlening.nl

e-mail: a.maljaars@stichtinghulpverlening.nl

Goes 7 september 2022

Verslag: Jaarlijkse (contact)ambtsdragersbijeenkomst

Thema: ...“Leren van de barmhartige Samaritaan” ...
Tijdstip: Woensdag 7 september 2022, 19.30 uur, afsluiting 22:00 uur.
Locatie: In de zaal van de Sionkerk te Goes, Louise de Colignylaan 177
Doelgroep: Predikanten, ouderlingen en diakenen in de Particuliere Synode Zuid
Spreker: Dhr. A.(Arjan) Hogebrug (Systeemtherapeut in kliniek “de fontein” Eleos)
Aanwezig: Er zijn 32 personen aanwezig, waaronder ook de pastoraal werker dhr. G. van Veldhuisen. En daarbij de spreker van de avond dhr. Hogebrug

Opening:

De voorzitter ds. J. de Kok heet iedereen hartelijk welkom, in het bijzonder dhr. Hogebrug die deze avond een lezing zal houden en de pastoraal werker dhr. G. van Veldhuisen. Ook de aanwezige bestuursleden van de Stichting tot hulpverlening der Ger. Gemeenten in de PS Zuid worden welkom geheten. Hij verzoekt te zingen uit Psalm 138:4 en leest Lukas 10:25-37 Daarna gaat hij voor in gebed.

Ds. de Kok wijst erop dat Jezus waarschijnlijk met de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan geweest heeft op een geschiedenis uit het Oude Testament. De geschiedenis van ‘de barmhartige Samaritaan’, de profeet Oded uit 2 Kronieken 28, die bevel geeft om de hongerige gevangenen uit Juda te voeden en de naakte gevangenen te kleden. Daarna worden de gevangenen teruggebracht naar Jericho. Zo zien we in deze geschiedenis veel overeenkomsten met de gelijkenis die vanavond ons onderwerp is. Ziet dit alles ook niet heen naar Christus die hongerigen voedt en naakten kleedt? Als ambtsdragers moeten we altijd maar heenwijzen naar deze grote Barmhartige.

Met deze enkele woorden verklaart hij de bijeenkomst voor geopend en geeft hij het woord aan dhr. Hogebrug.

Lezing: ...“Leren van de barmhartige Samaritaan” ...

Dhr Hogebrug stelt zich eerst voor. Hij is werkzaam als systeemtherapeut bij kliniek Bosch en Duin van Eleos. Een systeemtherapeut behandelt geen individuele patiënten maar kijkt breder naar het hele systeem waarin een cliënt zich bevindt. Bijvoorbeeld de gevolgen die een depressie heeft op het gezin en wat daar aan te doen is.

Compassie en mededogen, maar anderzijds ook de begrenzing die beperkend zijn voor een ambtsdrager, zijn de lessen die vanavond uit de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan getrokken zullen worden. Grenzen in mogelijkheden, kennis, wat een ambtsdrager kan verdragen.....

De pastorant heeft eveneens grenzen: in mogelijkheden, wat ze kunnen verdragen en in wat goed voor hen is. Het grensoverschrijdende gedrag wat we in de gelijkenis tegenkomen is het gedrag van de rovers t.o.v. De reizende man.

De definitie van grens is: eigendomslijn. Binnen de grenzen heeft de eigenaar controle, zeggenschap en beslissingsbevoegdheid. Een conflictsituatie ontstaat als een onbevoegde ongevraagd de grens overschrijdt. Dit conflict is een gevolg van botsende belangen. Dhr. Hogebrug geeft een voorbeeld uit zijn eigen praktijk van grensoverschrijdend gedrag zelfs vergezeld van doodsb bedreigingen en welke gevolgen dit voor hem persoonlijk had.

Dit kan ook voorkomen in de ambtelijke praktijk waarbij de pastorant, bewust of onbewust grenzen overschrijdt bij de ambtsdrager.

Ieder mens heeft persoonlijke grenzen: gevoelens, keuzes, gedrag en verder alles wat belangrijk voor hem of haar is. Als ambtsdrager worden we geroepen om compassie, mededogen en barmhartigheid te

tonen, met personen waarbij grenzen overschreden zijn. Zoals in het geval van de reiziger in de gelijkenis is er vaak zelfs sprake van afhankelijkheid of hulpeloosheid bij de pastorant. De grenzen bij de pastorant functioneren in dat geval niet, of niet volledig en de pastorant is daardoor extra kwetsbaar. Een hulpverlener of ambtsdrager mag hier nimmer misbruik van maken, maar dient hier zorgvuldig en verantwoordelijk mee om te gaan.

Hiervoor is het allereerst noodzakelijk dat de ambtsdrager zijn eigen grenzen kent. Ambtsdragers zitten niet in de luxe positie dat hun pastorale taak hun beroepsmatige werk is, hun tijdsinvestering is dus vaak beperkt. Dit zien we ook in de gelijkenis: de Samaritaan neemt niet alle zorg op zich, maar brengt de reiziger in een herberg zodat hij daar verzorgd kan worden.

Het eerste advies volgt rechtstreeks uit de gelijkenis: De Samaritaan biedt eerst hulp en brengt het slachtoffer op een veilige plaats, maar besteedt de zorg daarna uit. Dus niet alle zorg als ambtsdrager op je nemen, maar doorverwijzen naar professionals.

Het tweede advies is om als ambtsdrager duidelijk te zijn naar de pastorant, over de eigen grenzen. Dit voorkomt teleurstellingen of verkeerde verwachtingen bij de pastorant. Dit is zeker van belang bij pastoranten die claimend over komen. Benoem het duidelijk als een (claimende) pastorant de eigen grenzen overschrijdt.

Het derde advies is vragen naar de grenzen van de ander. Dit is zeker van belang bij pastoranten die depressief zijn en in die situatie hun grenzen lastig kunnen verwoorden.

Besef dat de relatie de grens bepaalt. Algemeen kan gesteld worden dat hoe ongezonder het gedrag, hoe scherper de grenzen gesteld en gehandhaafd moeten worden. Denk ook aan de grenzen in het contact als mannelijke ambtsdrager met een vrouwelijke pastorant.

De Samaritaan toonde zich de naaste door barmhartigheid te bewijzen. De opdracht van Jezus aan de wetgeleerde en daarmee aan ons allen is: Doe gij desgelijks. Een naaste kijkt niet de andere kant op, maar confronteert, biedt hulp en heeft oog voor grenzen.

Vragen:

Voor en na de pauze is er de gelegenheid om vragen te stellen. Er zijn veel vragen, tijdens de beantwoording ontstaat er een mooie interactie onder de aanwezigen.

Er wordt gevraagd naar het spanningsveld tussen de verantwoordelijkheid naar jezelf als ambtsdrager en de verantwoordelijkheid naar de cliënt of pastorant.

Aan de hand van het bedreigende voorval uit zijn eigen praktijk geeft dhr. Hogebrug aan dat in dreigende situaties de grens richting de cliënt hoger opgetrokken moet worden ter bescherming van jezelf. Handel wel in het belang van de cliënt. Raadpleeg anderen en opereer niet alleen in dergelijke situaties.

Als ambtsdrager komen we situaties tegen waarin een hulpvraag aan de orde is. Dit is deels objectief, deels subjectief (dus hoe de pastorant dit ervaart). De pastorant kan eigenwijs eigen grenzen zodanig hoog optrekken dat er geen mogelijkheid is om de nodige hulp te bieden. Om het juiste te doen zou de grens door de ambtsdrager overschreden moeten worden. Hoe daarmee om te gaan?

Als het alleen nadelig is voor de relatie tussen de ambtsdrager en de pastorant, moet terughoudend geopereerd worden. Is het ook nadelig voor het verdere systeem, dan wordt het anders.

Opgemerkt wordt vanuit de zaal, dat dan doorverwezen dient te worden naar de hulpverlening. Laat het pastoraat, pastoraat zijn.

De vraagsteller geeft nog aan dat dit, in het geval van schuldhelpverlening ook raadzaam is. Scherpe adviezen in het geval van financiële problemen kunnen inderdaad beter gegeven worden door een extern deskundige (schuldhelpverlener of bewindvoerder) dan door de diakenen.

Is het als gevolg van de MeToo kwestie nodig om anders om te gaan met grenzen en grensoverschrijdend gedrag?

Positief is dat er meer aandacht is voor grensoverschrijdend gedrag. In principe dient ons gedrag niet anders te zijn. Ook voor MeToo was het stellen van, en rekening houden met grenzen van het grootste belang. Let op signalen als gezonde afstand en nabijheid bij een persoon niet in balans zijn. Een van de broeders geeft aan, hoe hij, om de schijn te vermijden, de grens stelt om bij een bezoek aan een alleenstaande vrouw samen met een ambtsbroeder te gaan. De pastoraal werker, geeft aan dat, dat juist over de grens van de pastorant kan gaan omdat het te belastend is voor de pastorant. Hij doet zo'n gesprek in de consistorie van de gemeente van de pastorant, waarbij de koster ook in het kerkgebouw

aanwezig is. De voorzitter stelt bij een pastoraal gesprek met een vrouw in de studeerkamer de grens dat zijn vrouw dan thuis is en vooraf en halverwege het gesprek even binnenloopt met de vraag of de pastorant evt. wat wil drinken.

De pastoraal werker geeft een concreet voorbeeld dat een cliënte verzocht om haar even vast te houden omdat ze zich zo eenzaam voelde. Hij voelde meteen aan dat dit een verzoeking was. Hij gaf als antwoord dat dit niet op zijn gebied lag en hij de verpleging zou vragen. Achteraf heeft hij de Heere gedankt voor Zijn bewaring hierin. De bewaring van Boven is hierin het meest nodige.

Hoe kan een ambtsdrager zijn grenzen bewaken om een burn-out te voorkomen?

Signalen herkennen: Hoe ziet agenda er uit, wat is het tijdsbeslag. Signalen vanuit de omgeving: bijvoorbeeld vrouw die opmerkt dat je prikkelbaar bent. Slapeloosheid, lusteloosheid etc. En dan uiteraard hierop acteren, door "gas terug te nemen".

Vermanen en het uitoefenen van de tucht in gevallen dat pastorant vermanenswaardig is in leer of leven, is per definitie grensoverschrijdend. Hoe ga je daar als ambtsdrager mee om?

Tucht, vermaning etc zijn begrippen die niet meer vanzelfsprekend zijn in de opvoeding. Ze doen wat met de relatie en het vertrouwen. Vanuit de zaal wordt opgemerkt dat de tucht medisch dient te zijn (naast de pastorant gaan staan), eigen kwetsbaarheid tonen. Kern is de liefde en het oog op het behoud van de naaste. Dat dient duidelijk te blijken. De voorzitter adviseert om het formulier van de ban of de afsnijding van de gemeente van Christus – en de wederopneming eens te lezen. Dan zien we hoe pastoraal deze zijn. Hogebrug geeft als advies om het ijzer te smeden als het koud is, dus bij heftige reacties eerst even laten rusten en bekoelen.

Sluiting:

Ds. de Kok geeft aan dat er ook een boekje is wat exact gaat over het onderwerp grenzen, "Grenzen" van H. Cloud en J. Townsend. Hij bedankt de spreker hartelijk voor zijn deskundige lezing.

De kerkenraad van de Ger. Gemeente te Goes en de koster worden hartelijk dank gezegd voor het beschikbaar stellen van het kerkgebouw en het verzorgen van koffie en thee.

De voorzitter ds. J. de Kok eindigt de avond met gebed en wenst allen wel thuis.